

СИЛАБУС КУРСУ
«ЛОГІКА ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»

Ступінь вищої освіти - бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: **08 Право**
Спеціальність: **081 Право**
Компонент освітньої програми – обов'язкова дисципліна
Рік підготовки – 1 рік, семестр - 2
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу – Лубкович Наталія Зіновіївна, викладач ЦК суспільних дисциплін, кандидат історичних наук
Контактна інформація - doctrina.n@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна **«Логіка та критичне мислення»** спрямована на формування у здобувачів вищої освіти фахових компетентностей щодо здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, які необхідні під час здійснення їхньої майбутньої діяльності в системі правоохоронних органів, юстиції.

Предметом вивчення є визначення логіки та її значення; поняття як форма мислення; судження та дії над ними; основні закони логіки; умовиводи та безпосередні умовиводи; дедуктивні умовиводи (опосередковані); категоричний силізм; дедуктивні умовиводи; індуктивні умовиводи; аналогія; доведення і спростування; гіпотеза.

Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів професійних навичок оволодіння теоретичними знаннями про закони і форми мислення, а також вироблення навичок правильно, тобто чітко визначено, неупереджено, послідовно та доказово міркувати. Дисципліна містить теми, які спрямовані на покращення підготовки студентів. Основна увага у запропонованому курсі приділена розвитку та вдосконаленню у здобувачів логічної культури, вміння логічно правильно міркувати, критично мислити.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
18/28	Змістовий модуль І. Сучасна логіка у загальній системі знань. Закони логіки та умовивід		
2/4 Л1	Тема 1. Предмет і значення логіки. Історія логіки	Знати поняття логіки, основні форми мислення; вміти розв'язувати задачі на логічну форму мовного виразу, визначення значення мовного виразу, логічну форму міркувань	Питання, презентаційні проекти

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/4 Л2, С1	Тема 2. Поняття як форма мислення	Знати зміст, обсяг, види понять, відношення та операції між поняттями; вміти розв'язувати задачі на визначення логічної структури та характеристики поняття, встановлення відношення між поняттями	Питання, тестові завдання
4/4 Л3, С2	Тема 3. Судження та дії над ними	Знати загальну характеристику, структуру, класифікацію та види суджень, відношення між ними; вміти розв'язувати задачі на обмеження, узагальнення, логічний аналіз	Захист міні-проектів, питання
4/6 Л4, С3	Тема 4. Основні закони логіки	Знати загальну характеристику основних законів логіки; вміти розв'язувати задачі на логічний аналіз запитання, модального висловлювання, застосування основних законів логіки; застосовувати набуті знання при вирішенні задач в юриспруденції	Питання, тестові завдання
2/6 Л5	Тема 5. Умовиводи. Безпосередні умовиводи	Знати поняття логічного виводу, загальну характеристику умовиводів, безпосередні умовиводи; вміти розв'язувати задачі з безпосередніми умовиводами	Захист міні-проектів, питання
2/4 С4	Тема 6. Дедуктивні умовиводи (опосередковані)	Знати загальну характеристику дедуктивних умовиводів; вміти розв'язувати задачі на перетворення, обернення і протиставлення предикату суджень. висновки за логічним квадратом	Захист міні-проектів, модульний контроль
18/26	Змістовий модуль 2. Дедукція та індукція. Методика мислення у процесі доведення		
2/6 Л6	Тема 7. Категоричний силогізм	Знати поняття простого категоричного силогізму, його визначення і склад, аксіому силогізму; вміти розв'язувати задачі на аналіз категоричного силогізму	Питання, тестові завдання
2/4 Л7	Тема 8. Дедуктивні умовиводи	Знати поняття умовно-категоричного, розподільно-категоричного, умовно-розподільного, скороченого силогізму, умовиводів із суджень з відношеннями; вміти розв'язувати задачі на аналіз правомірності висновків у силогізмах.	Питання, практичні завдання/задачі
2/4 С5	Тема 9. Індуктивні умовиводи	Знати поняття індукції, індукції в судовому пізнанні, повної і неповної індукції, індукції через простий перелік, індукції через відбір фактів, які виключають випадкові узагальнення, зв'язок індукції і дедукції; вміти розв'язувати задачі на індуктивних умовиводів	Питання, практичні завдання/задачі
4/4 Л8, С6	Тема 10. Аналогія	Знати поняття і структуру умовиводів за аналогією; вміти розв'язувати задачі на логічний аналіз міркування за аналогією; застосовувати набуті знання при розв'язуванні задач на аналогію в судовому пізнанні.	Захист міні-проектів, питання
4/4 Л9, С7	Тема 11. Доведення і спростування	Знати поняття доведення, логічного доведення і судовий доказу, побудови доведення: теза доказу, аргументи, демонстрація, види доведення та їх поділ на прямі і непрямі в кримінальному процесі, спростування; вміти розв'язувати задачі на доведення і спростування та помилки, які трапляються в доведеннях	Реферати-повідомлення
4/4 Л10, С8	Тема 12. Гіпотеза	Знати поняття гіпотези, її структури та видів; вміти розв'язувати задачі на висування та перевірка версій гіпотези в задачах юриспруденції	індз, модульний контроль

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр II

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень	18 тиждень
Лекції	Л1	Л2		Л3		Л4		Л5		Л6	Л7		Л8		Л9		Л10	
Семінарські заняття			С1		С2		С3		С4			С5		С6		С7		С8
Контроль знань									МК1								МК2	ІНДЗ

Л1 – лекція по темі 1

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНДЗ - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних задач, розгляду правових ситуацій.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення (складання таблиць, структурно-логічних схем, глосаріїв, конспектів, розв'язуванні задач тощо). Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

На семінарських заняттях передбачається формування навичок застосування логічно-правових норм до конкретних обставин. При розв'язуванні логічних задач враховується:

1. Розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються.
2. Вміння виявляти логічну структуру висловлювань, формувати її у відповідності до логічних правил.
3. Вміння правильно виокремлювати логічні зв'язки між простими судженнями у складі складного, володіти способами правильної побудови власних складних суджень.
4. Вміння виявляти логічні помилки у висловлюваннях, які пропонуються до уваги.

5. Вміння використовувати правила побудови логічних умовиводів, забезпечуючи істинність висновку або максимальну ступінь його ймовірності.

6. Вміння використовувати логічні закони, беручи участь у суперечках, дискусіях, диспутах.

Оскільки формування практичних навичок базується на основі теоретичних знань, на семінарських заняттях може здійснюватися поточний контроль у формі тестового опитування.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми логічних законів та права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування логічних законів.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- розв'язування задач - передбачає з'ясування ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни щодо практичного характеру вирішення логічних задач;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів

відкритої і закритої форм;

- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати логічні та правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та семінарських занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі **заліку** - засвоєння студентом навчального матеріалу оцінюється на підставі результатів поточного та модульного контролів, захисту ІНДЗ, не передбачаючи обов'язкової присутності студента.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	80	90	81

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,7 + 80 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 = 81$$

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про

неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1) В. І. Цимбалюк, Л. А. Циганчук, О. А. Мітчук, В. М. Лавренюк, Ю. Мельничук / За заг. редакцією В. І. Цимбалюка. Логіка для юристів. Навчальний посібник. - Львів: Новий Світ - 2000, 2023.-216с.

2) Логіка для юристів: підручник / В.С. Бліхар, В.В. Левкулич, М.М. Олексюк, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо, О.І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/44906/1/Логика.pdf>.

3) Логіка : підручник / [О. М. Юркевич, С. В. Качурова, О. П. Невельська-Гордєєва та ін.] ; за заг. ред. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2022. – 220 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/pidr_logika_2021.pdf.

4) Конверський А.Є. Логіка. Підручник. Київ: ЦУЛ, 2021. 408 с.

5) Конверський А.Є. Критичне мислення. Київ: ЦУЛ, 2021. 344 с.

6) Логіка юридична: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 172 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/552/1/логіка%20юридична%202018.pdf>

7) Бандурка О. М., Тягло О. В. Юридична логіка : підручник. 2-е вид., переробл. і доповн.– Х. : Золота миля, 2017. — 216 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/81da4c46-6707-414e-9039-87e33c2a247c/content>.